

»Resnica lahko pozna svoje norme, vendar je napaka v odstopanjih neskončna in je ni mogoče zajeti z nobeno klasifikacijo.« (Joseph, 1906/1916: 569, v Hamblin, 1970/2004: 13)

»Nemogoče bi bilo navesti vse kršitve načel logike, ki se pojavljajo na različnih področjih človekovega delovanja.« (Cohen in Nagel 1934: 382, v Hamblin 1970/2004: 13)

Nemožnost izogibanja napakam v sklepanju in argumentaciji

Po drugi strani pa se zdi, da so nekatere (domnevne) napake neizogibne, zaradi česar se postavlja vprašanje, ali sploh gre za napake, porajajo pa se še nekatera pomembnejša vprašanja: Kako klasificirati napake? Ali obstajajo kakšna stabilna merila za odkrivanje napak? In najočitnejše: ali kaj takega, kot so napake, sploh obstaja?

Že logika Port Royaala opozarja na morebitne *pasti*:

»In končno, ko iz nepopolne indukcije izpeljemo splošni zaključek, razmišljamo sofistično. Indukcijo izpeljemo takrat, ko na podlagi preučitve *veliko posamičnih* primerov oblikujemo posplošeno trditev. Ko ugotovimo, da so vode *številnih morij* slane, vode *številnih rek* pa sladke, sklepamo, da je morska voda slana, rečna voda pa sladka. /.../ Dovolj je, če tukaj povemo, da nas nepopolne indukcije – to so *indukcije, ki temeljijo na pregledu manj kot vseh primerov* – pogosto vodijo do napake.« (Arnauld in Nicole, 1662/1964: 264, v Hamblin, 1970/2004: 46, poudarili avtorji)

David Hume (1748/1963 v Hamblin, 1970/2004: 29) je precej bolj nedvoumen: *vsak* argument, ki iz posameznih primerov oblikuje splošno pravilo, *mora* biti napačen.

Ali so vse napake v sklepanju in argumentaciji napačne?

Hamblin je 200 let po Humeu odstrl nov pogled na ta problem: če se zdi, da so nekatere napake vsesplošne in neizogibne, jih morda sploh ne bi smeli obravnavati kot napake:

»Napaka *secundum quid* /prenagljena posplošitev/ je v praksi vedno prisotna in neizogibna možnost in če se ji kak formalni sistem izogne, lahko to stori samo na račun značilnosti, ki so bistvene za naravni jezik.« (Hamblin, 1970/2004: 213)